

На основу члана 5. став 1. тачка б, члана 20. став 2. тачка б. и члана 37. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 59/13 и 4/17), те члана 6. став 1. тачка б. и члана 19. став 1. тачка б. Статута Агенције за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 63/17), Управни одбор Агенције за банкарство Републике Српске, на 3. сједници, одржаној дана 07.11.2023. године, д о н о с и

О Д Л У К У **О МИНИМАЛНИМ СТАНДАРДИМА ЗА ДОКУМЕНТОВАЊЕ** **КРЕДИТНИХ АКТИВНОСТИ БАНАКА**

Предмет одлуке

Члан 1.

- (1) Овом одлуком прописују се минимални стандарди документовања којих је банка дужна да се придржава приликом преговарачке фазе, одобравања кредита, уговарања и измјене услова одобреног кредита, других пласмана, купопродаје пласмана, улагања и преузетих потенцијалних обавеза (у даљем тексту: „кредитна изложеност“) за све вријеме заснивања и трајања уговорног односа, односно трајања кредитне изложености.
- (2) Банка може пласирати кредит само на основу одговарајућег уговора у писаној форми, те све измјене иницијално закључених уговора о кредиту банка може вршити само у писаној форми, путем одговарајућих измјена и допуна уговора (анекса). Банка може вршити измјене елемената уговора због промијењених околности у складу са законским и подзаконским прописима којима се уређује пословање банке и у складу са прописима којима се уређују облигациони односи.
- (3) У сврху примјене одредби ове одлуке појмови везани за управљање кредитним ризиком имају исто значење као у одредбама Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака.
- (4) Документовање кредитних активности банке у случају купопродаје пласмана врши се у складу са одредбама Закона о банкама Републике Српске, Одлуке о купопродаји пласмана банака и одредбама ове одлуке.
- (5) Све банке са сједиштем у Републици Српској, којима је Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) издала дозволу за рад, дужне су примјењивати одредбе ове одлуке.
- (6) На питања која нису регулисана овом одлуком, а регулисана су другим законским или подзаконским прописом, примјењивати ће се одредбе тог закона или другог подзаконског прописа.

Документовање кредитних активности

Члан 2.

- (1) Банка може одобрити кредитну изложеност само на основу одлуке о одобрењу кредитне изложености коју доноси надлежни орган банке. Одлука треба да садржи све услове под којима је кредит одобрен, те треба укључивати све услове и предуслове потребне за уговор о кредитној изложености. Одлука о одобрењу кредитне изложености треба бити јасна и адекватно документована. Надлежни доносилац одлуке о одобрењу кредитне изложености, узимајући у обзир интерно прописане критеријуме и захтјеве Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака, доноси одлуку о одобрењу или одбијању одобрења кредитне изложености, а на основу претходно проведене свеобухватне и адекватне процјене кредитне способности дужника и осталих учесника у уговорном односу. У одлуци о одобрењу кредитне изложености, банка треба јасно одредити најдужи период њеног важења. Уколико се одобрена кредитна изложеност не реализује у том року, потребно је обезбиједити ново разматрање кредитног приједлога.
- (2) Банка је дужна интерним актима на довољно детаљан начин прописати процедуру за документовање кредитних активности, утврђивање докумената потребних за процјену кредитне способности сходно Одлуци о управљању кредитним ризиком и утврђивању

очекиваних кредитних губитака, формирање и континуирано ажурирање кредитних досијеа за сваки кредит, укључујући одређивање одговорних лица чија је обавеза да обезбиједи потпуност и поузданост докумената у кредитном досијеу.

- (3) Банка је дужна да интерним актима утврди захтјеве за документовање кредитних активности, што минимално укључује:
 - 1) садржај кредитног досијеа у складу са одредбама члана 4. ове одлуке,
 - 2) правила и одговорности за формирање и вођење кредитног досијеа,
 - 3) располагање и приступ кредитном досијеу и дијеловима његовог садржаја, те заштиту истог,
 - 4) систем унутрашњих контрола којима се обезбјеђује потпуност, ажурност, доступност, интегритет и повјерљивост прикупљених информација и документације.
- (4) Лица одговорна за документовање кредитних активности у складу са утврђеним одговорностима у кредитном процесу, а уважавајући захтјеве за осигурањем ефикасног система унутрашњих контрола у банци, у континуитету врше процјену квалитета, структуре и усклађености документовања кредитних активности банке и кредитног досијеа са интерним актима и важећим прописима.
- (5) Контролне функције банке, у оквиру својих надлежности, дужне су вршити редовну процјену усклађености процеса и документовања кредитних активности са интерним актима и важећим прописима, а минимално у складу са правилима за управљање кредитним ризиком прописаним Одлуком о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака.
- (6) Банка је дужна водити рачуна о законским ограничењима употребе спољних извора података (лични и други подаци), у складу са прописима којима је коришћење таквих података регулисано.
- (7) Банка је дужна обезбиједити да њен информациони систем садржи одговарајуће податке о кредитном процесу (одобравање изложености, праћење ризичности изложености, анализу изложености кредитном ризику, систем раног упозорења на повећање кредитног ризика, поступање са некавалитетним и реструктурираним изложеностима, управљање колатералом, управљање материјалном имовином коју је банка примила као потпуну или дјелимичну отплату потраживања, и др.). Информациони систем банке треба осигурати континуитет, потпуност и сигурност информација о изложености, клијенту и колатералу, од тренутка одобравања и током трајања кредитне изложености. Подаци требају бити довољно детаљни како би, на нивоу појединачне кредитне изложености, обухватили специфичне информације, посебно критеријуме одобравања кредитне изложености који су примијењени у вријеме одобравања.
- (8) Банка је дужна обезбиједити да њен информациони систем садржи податке о распоређивању изложености у нивое кредитног ризика и утврђивању очекиваних кредитних губитака у складу са Одлуком о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака, укључујући образложења и историју промјена, те да се за потребе интерних и екстерних контрола могу генерисати адекватни извјештаји.
- (9) У складу са ст. 7. и 8. овог члана, информациони систем банке треба да омогући и да је податке који се односе на клијента могуће повезати са подацима који се односе на колатерал, те да се на тај начин подржи ефикасно праћење кредитног ризика, као и праћење примјене политика банке (распоређивање изложености у нижи или виши ниво кредитног ризика, примјену оцјене коју је додијелио аутоматизовани модел, уколико се исти користи у банци и др.).
- (10) Банка је дужна да, у зависности од сложености пословног модела и процеса, интерним актима јасно пропише информациону инфраструктуру из ст. 7, 8. и 9. овог члана.

Формирање и вођење кредитног досијеа

Члан 3.

- (1) Банка је дужна осигурати да је свака кредитна изложеност документована, те је дужна да за сваку одобрену кредитну изложеност формира кредитни досије на дан одобрења кредита, води и одржава уредан и комплетан кредитни досије који ће бити адекватно и тачно

документован, те који ће хронолошки пратити одобравање и квалитет одобреног кредита, све до његове коначне наплате или регулисања дуга (ликвидације) на други начин.

- (2) Банка је дужна да формира кредитни досије на начин да исти представља систематичан скуп свих докумената и информација које су настале и односе се на преговарачку фазу (само за кориснике банкарских услуга из члана 133. Закона о банкама Републике Српске), одобравање кредитне изложености и уговорни однос између банке и клијента укључујући и измјене услова одобреног кредита, поступке банке у периоду трајања кредитне изложености те накнадне активности.
- (3) За кредите који у тренутку одобрења представљају изложености банке према правном или физичком лицу или групи повезаних лица које не прелазе укупну бруто изложеност у износу од 50.000 КМ за правна лица, односно 10.000 КМ за физичка лица укључујући предузетнике, банка може успоставити поједностављени кредитни досије на дан одобрења кредита, при чему је банка дужна својим интерним актима успоставити писану процедуру за формирање и континуирано ажурирање поједностављеног кредитног досијеа, укључујући садржај и документацију коју мора садржавати поједностављени кредитни досије, осигуравајући при томе пуну усклађеност са законским прописима са циљем минимизирања потенцијалног правног ризика, односно, ризика усклађености као и успостављање адекватног система унутрашње контроле, те одређивање одговорних радника чија је обавеза да обезбиједи потпуност и поузданост докумената у кредитном досијеу.
- (4) Банка може поред кредитног досијеа из ст. 1, 2. и 3. овог члана, успоставити и електронску архиву и кредитни досије водити у електронском облику, који мора садржавати сву документацију наведену у чл. 4. и 5. ове одлуке, односно ставу 3. овог члана.
- (5) Начин креирања и ажурирања, садржај и форма архивирања, начин заштите и свих других активности по основу успостављања електронског досијеа корисника кредита из става 4. овог члана, банка је у обавези детаљно прописати интерним актом, осигуравајући при томе пуну усклађеност са законским прописима, са циљем минимизирања потенцијалног правног ризика, односно ризика усклађености, као и успостављање адекватног система унутрашње контроле.
- (6) Банка је дужна омогућити доступност и преносивост кредитног досијеа у штампаном и/или електронском облику према захтјеву Агенције.
- (7) На захтјев Агенције, кредитни досијеи се достављају искључиво на начин и у облику који осигурава прегледност и систематичност садржаја кредитног досијеа у складу са одредбама овог члана и чл. 4. и 5. ове одлуке, као и повјерљивост, интегритет и сигурност садржаја кредитног досијеа, те верификацију садржаја и достављања.

Садржај кредитног досијеа

Члан 4.

- (1) Кредитни досије мора да адекватно, тачно, вјеродостојно и хронолошки да документује све кредитне активности из чл. 1-3. ове одлуке, као и кредитни процес прописан Одлуком о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака.
- (2) Банка је дужна у својим интерним актима утврдити и прописати обавезни садржај кредитног досијеа. Кредитни досије мора да садржи сва документа везана за одобрени кредит, а најмање следеће:
 - 1) захтјев за кредит потписан од подносиоца захтјева, у коме је наведена намјена односно сврха у коју ће кредит бити кориштен,
 - 2) копију оснивачких докумената подносиоца захтјева (уколико је ријеч о правном лицу), копију рјешења надлежног органа управе (уколико је ријеч о лицу које обавља самосталну предузетничку дјелатност), те уколико је ријеч о физичком лицу копију идентификационог документа са сликом као и податке о адреси, односно о мјесту боравка (документ из којег се може утврдити мјесто боравка), са забиљешком одговорног радника да је извршио увид у оригинални документ,
 - 3) документацију којом се потврђује овлаштење заступника, уколико је уговор о кредиту потписао заступник у име подносиоца,

- 4) изјаву подносиоца захтјева о повезаности са другим лицима уколико подносилац захтјева припада групи повезаних лица,
- 5) процјену кредитне способности подносиоца захтјева, јемца или другог лица које лично обезбјеђује испуњење обавезе подносиоца захтјева, потписану од стране одговорних лица у банци,
- 6) документацију на основу које је извршена процјена кредитне способности подносиоца захтјева, јемца или другог лица које обезбјеђује испуњење обавезе подносиоца захтјева, а којом је потврђено да су новчани токови одговарајући за отплату кредита (извод из централног регистра кредита, финансијске извјештаје правних лица за најмање посљедње двије пословне године прије одобравања кредита, укључујући и извјештај спољног ревизора за она правна лица чија је то законска обавеза, доказ о примањима, тј. изворима отплате физичких лица и др. Процјену кредитне способности дужника који је основан у претходне двије године од дана када се врши процјена као и дужника који је основан с посебном намјеном врши се у складу са чланом 7. став 13. Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака),
- 7) документацију која се односи на инструменте обезбјеђења кредитне изложености,
- 8) потписану одлуку одговарајућег органа банке или овлашћеног лица о одобравању кредитне изложености, која садржи све услове под којима је кредит одобрен (рок, каматна стопа, инструменти обезбјеђења, укупна изложеност клијента/групе повезаних лица и др.),
- 9) оригинални примјерак уговора о кредитној изложености (укључујући и евентуалне измјене и допуне уговора) са пратећим плановима отплате (укључујући доказе да су планови отплате уручени кориснику кредита),
- 10) документацију која потврђује намјену кредита и доказ о намјенском трошењу кредита, изузев у случају уговора о револвинг кредиту и уговора о дозвољеном прекорачењу рачуна (*overdraft* кредити) са уговореним иницијалним роком доспијећа до 24 мјесеца и без уговорене намјене,
- 11) примјерак писма гаранције, укључујући и планове плаћања периодичних накнада по гаранцији,
- 12) документацију која се односи на континуирану контролу и оцјену финансијског стања корисника кредита, јемаца или другог лица које обезбјеђује испуњење обавезе и оцјену њихове способности да врше отплату кредита по уговореним условима (финансијски извјештаји наведени у тачки 6. овог става за сваку пословну годину до измирења кредита и др.),
- 13) информације и документацију о праћењу кредитног ризика и распоређивању изложености у нивое кредитног ризика,
- 14) информације и документацију којима се доказује правовремена идентификација изложености код којих је присутан повећан кредитни ризик, те вођење евиденције о тим изложеностима,
- 15) документацију којом се потврђује континуирани мониторинг инструмената обезбјеђења кредита,
- 16) документацију којом се потврђује праћење отплате кредита, укључујући и мјере које је банка предузела према неуредном дужнику (мјере ране интервенције, мјере наплате неквалитетне активе, информације о рачуноводственом и трајном отпису и др. везано за ту кредитну изложеност или тог клијента) и
- 17) сву преписку и документацију о контактима између банке и корисника кредита након закључења уговора о кредиту,
- 18) изузетно, уколико је банка обезбиједила адекватне аутоматизоване моделе за процјену кредитне способности дужника и доношење одлука о одобрењу изложености у складу са чланом 7. Одлуке о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака, процјена кредитне способности из тачке 5. овог става, те одлука одговарајућег органа банке или овлашћеног лица о одобравању кредитне изложености из тачке 8. овог става могу бити аутоматски потврђене за изложености које нису појединачно значајне са аспекта изложености кредитном ризику у складу са чланом 17. Упутства за класификацију и вредновање финансијске имовине. Банка је при томе дужна да обезбиједи адекватан систем унутрашње контроле за наведене

аутоматизоване моделе за процјену кредитне способности дужника и доношење одлука о одобрењу изложености (провјера тачности улазних података, интеграција управљачких, логичких и физичких контрола у аутоматизованом моделу и др.).

- (3) Кредитни досије мора садржати сву релевантну документацију наведену у ставу 2. овог члана и за судужника, јемца или друго лице које лично обезбјеђује испуњење обавеза подносиоца захтјева уколико се појављују у кредитном односу.
- (4) Уколико се ради о корисницима банкарских услуга из члана 133. Закона о банкама Републике Српске, кредитни досије, поред документације прописане у ст. 2. и 3. овог члана, треба да садржи и сљедеће:
 - 1) доказ да је информациони лист уручен кориснику кредита, те остале информације и документацију које упућују на потпуно информисање о условима у преговарачкој фази,
 - 2) писану сагласност корисника кредита, јемца или другог лица које лично обезбјеђује испуњење обавеза корисника, за кориштење података из кредитних регистара,
 - 3) документацију која потврђује да су корисник, јемац или друго лице које лично обезбјеђује испуњење обавезе корисника, уз њихову претходну сагласност, међусобно упознати и информисани са документацијом и подацима прибављеним у поступку процјене кредитне способности,
 - 4) изјаву о јемчењу, као и писану сагласност јемца у случају повећања обима јемчеве одговорности,
 - 5) уговор о давању јемства, закључен у писаној форми између корисника и јемца, а за чији садржај банка није одговорна и
 - 6) захтјев за исплату кредитних средстава прије истека рока од 14 дана од дана закључења уговора, када је то примјењиво.
- (5) Одредбе става 4. тачка 3. ове одлуке не примјењују се у случајевима када је такво саопштавање података изричито забрањено посебним принудним прописима.
- (6) У случају синдицираних кредита, банка која је учесник у синдикацији мора обезбиједити као минимум документе и информације прописане овом одлуком. Банка је дужна интерним актима на довољно детаљан начин прописати процедуру за цјелокупан кредитни процес и документовање кредитних активности у случају синдицираних кредита, у складу са Одлуком о управљању кредитним ризиком и утврђивању очекиваних кредитних губитака, а у зависности од улоге коју има у кредитној изложености.

Документација у случају купопродаје пласмана банака

Члан 5.

- (1) У случају када је банка, по основу уговора о купопродаји пласмана закљученог у складу са Законом о банкама Републике Српске и одредбама Одлуке о купопродаји пласмана банака, стекла право потраживања по основу купопродаје пласмана, дужна је да формира кредитни досије за тај пласман на дан потписивања уговора о купопродаји.
- (2) У кредитни досије из става 1. овог члана банка је дужна уложити комплетну документацију минимално прописану Одлуком о купопродаји пласмана банака или њене овјерене копије од стране продавца, тј. претходног власника потраживања, која су се раније налазила у кредитном досијеу продавца, сходно одредбама ове одлуке.
- (3) Документација из претходног става укључује и:
 - 1) информацију – изјаву од стране продавца, тј. претходног власника пласмана о степену уредности корисника кредита у регулисању његових обавеза,
 - 2) уговор о купопродаји пласмана закључен између продавца, тј. претходног власника и банке (купца), у складу са ставом 1. овог члана са елементима прописаним одредбама Одлуке о купопродаји пласмана банака, који посебно укључује одредбе о начину измирења кредитних обавеза и размјени података и докумената везаних за отплату кредита између уговорених страна,
 - 3) документацију у којој су утврђени услови одобреног кредита од стране продавца и
 - 4) документацију о инструментима обезбјеђења.

- (4) Агенција може захтијевати да банка обезбиједи и додатну документацију и информације релевантне за документовање кредитних активности везаних за купљени пласман, а у складу са одредбама ове одлуке.
- (5) У случају када банка, по основу уговора о купопродаји пласмана закљученог у складу са Законом о банкама Републике Српске и одредбама Одлуке о купопродаји пласмана банака, изврши продају права потраживања по основу купопродаје пласмана, дужна је у кредитни досије предметног пласмана уложити закључени уговор о купопродаји пласмана и осталу релевантну документацију повезану с тим потраживањем.

Чување документације из кредитног досијеа

Члан 6.

- (1) Садржај кредитног досијеа мора бити адекватно похрањен и заштићен. Банка је дужна примјенити захтјеве за чување цјелокупне документације из кредитног досијеа у складу са: прописима којима се уређује архивско, односно канцеларијско пословање, прописима за чување електронских докумената и информација, прописима о рачунводству и ревизији, те другим прописима за чување пословне документације.
- (2) Захтјеви из става 1. овог члана односе се на цјелокупну документацију о кредитној изложености из кредитног досијеа, која је прописана овом одлуком и другим прописима, за цијело вријеме важења уговора о кредитној изложености, односно до окончања судских спорова уколико су покренути на основу тог уговорног односа.
- (3) У сврху поступања по ст. 1. и 2. овог члана, банка је дужна својим интерним актом прописати начин заштите кредитног досијеа, укључујући и коришћење електронског облика у мјери, на начин и у садржају који је усклађен са другим законским и подзаконским прописима.
- (4) Банка је дужна осигурати чување повјерљивих, личних или на други начин осјетљивих информација, те поштовати све законске и регулаторне захтјеве који се односе на заштиту података, а примјењују се на банку.
- (5) У оквиру свеобухватне процјене ризика и управљања континуитетом пословања, банка је дужна редовно вршити процјене оперативног ризика који се односи на документовање кредитних активности.
- (6) Процјене из става 5. овог члана требају обухватити све ризике који су повезани са чувањем и архивирањем документације из кредитног досијеа, а нарочито локација на којима се врши похрана документације, стање процеса и документације која се похрањује у штампаном и електронском облику, контроле приступа и остале ризике који су везани за документовање кредитних активности.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 7.

- (1) Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.
- (2) Банка је дужна ускладити садржај кредитних досијеа са одредбама ове одлуке у року од 90 дана након ступања на снагу исте. Банка је дужна интерне акте из чл. 2, 3, 4. и 6. ове одлуке ускладити са одредбама ове одлуке у року од 6 мјесеци након ступања на снагу исте, те вршити редован преглед најмање једном годишње, као и ажурирање у случају промјена у пословним процесима.
- (3) Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о минималним стандардима за документовање кредитних активности банака („Службени гласник Републике Српске“ број 116/17 и 35/23).

Број: УО-30/23

Датум: 07.11.2023. год.

ПРЕДСЈЕДНИК
УПРАВНОГ ОДБОРА
Дејан Кустурић